

Numărul 33.

Oradea-mare 18/31 august 1902.

Anul XXXVIII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Floarea-soarelui și Macul.

Se 'ntrebaă, vorbind odată,
 Doue flori pe șes,
 „Vecinic stai îngândurată,
 Roșie și mândră floare!
 Ce-ai pe suflet de te doare,
 Și suspini ades?”

— „Stai așa! Mi-e dus și gândul
 „Și mi-e somn mereu.
 Dar tu, capul teă plecându-l,
 „Pentru ce ești tot trudită?”
 — „Cum n'aș fi, căci nedurmită
 Sânt în veci și eu.

„Când amurgu-'n vâi se 'ngână,
 Vine din Apus
 Un flăcău; me ia de mână,
 Dă din cap și semn îmi face,
 Tac și eu că și el tace
 Și sburăm în sus,

„Peste mări, eu nu știu unde,
 Peste munți cu flori.
 Nu-l întreb, că nu-mi răspunde,
 Și sburând prin lume-moartă,
 El me lasă 'n raiu la poartă
 Strajă până 'n zori!”

Tristă zise cealaltă:
 „Lungă cale ai!
 Floare galbenă și 'naltă

Și cu-așă de mândru nume,
 Ce veți tu pe ceea lume,
 Strajă până stai?”

— „Ce să vęd! Deschide cerul
 Mândrele lui porți,
 Și 'mpăratul vine, Lerul,
 Iar cu el, în haînă albă,
 Vin purtând cunună de nalbă
 Suflete de morți.

„Și e cald și e lumină,
 Și-orî pe unde treci,
 Valea de copii e plină,
 Prinși de mâni își joacă jocul,
 Iar de cântec plin e locul,
 Plin de flori în veci.

„Dar de ce suspini tu oare“,
 Zise ea apoi
 Cătră cealaltă floare
 Și de ce m'ascuți mirată?”
 A răspuns, pornind de-odată,
 Cea cu roșii foi:

„Ah, suspin, că tot ca tine
 Strajă stai și eu!
 Din apus un tiner vine
 Tot așa, când amurgește;
 Nu-i vorbesc, că nu-mi vorbește,
 Și sburăm mereu.

„Și mi-e ciudă cum se poate
 Noptile s'alerg.

Uite, ziua știu de toate;
Seara înse plec uitucă:
Nu știu unde-o să me ducă,
Știu numai că merg.

„Ved că te 'ntristezi, tu floare,
Lacrimi par' că-ți cad;
Poate-acelaș chin te doare? —
Vai, dar fie-ți este bine,
Noaptea 'n raiu! Dar reu de mine,
Biata, că-s în iad!

„Stau la poartă 'ntunecată
Și 'ntr'un loc cumplit:
Nu ved soare nici odată,
Numai neguri și furtuni,
Și prin nori un colț de lună
Mort și 'ngălbenit.

„Și vin suflete-amărite;
Ochii lor, isvor:
Udă haine mohorite,
Udă pietrele pe cale, —
Și pornesc ca riu la vale
Lacrimile lor.

„Ah și 'n chinul lor cel mare,
Ei, pe piept, icnind
Pumnii-și string așa de tare,
Că-si pătrund prin carne pieptul,
Și sub coaste ei de-adreptul
Inima și-o prind —“

„Amendou'avem o soartă,
Suspînând vorbi
Floarea cea-ce apururi poartă
Ochii dornici dupe soare:
„Dar voinicul tiner oare,
Cine poate fi?”

„Din apus mereu săracul
Vine, blând și bun —“
„Nu-l cunosc!“ răspunse macul...
Și pe când vorbeau cuvântul,
Se oprî 'ntre sălcii vântul
Și-ascultă ce-și spun.

A zimbit. Apoi cu jale
Suerând s'a dus,
Trist pe lângă riu, la vale.
O să vie densusul iară
Pe la flori, în fapt de seară,
Singur, din apus!

G. Coșbuc.

Teatru de societate.

Comedie în doué acte.

(Urmare.)

Ninel (ascultând cu urechia.) Par' că me chiamă...
Turel (c'un aer trist.) Nu te chiamă nimeni,
domnișoară, înse nu-ți face plăcere să m'ascuți, —
aspră dovadă pentru mine că-ți sînt cu totul indif-
ferent. (*Ninel* vrea să protesteze c'un gest.) O! nu pro-
testați, dșoară; ar fi numai de politețe... Eü trăiam
cu visul de-a-mi fi viitoarea tovarășă a vieții...

Ninel (cu surprindere.) Da? (Un glas din fund: dșoară
Ninița!)

Ninel. Viu... Domnule *Turel*... scuză, te rog.

Turel (privind în urma ei.) Și-mi părea că-i plac...
Cîdat. Nu-mi pot explica...

Scena XI.

Turel; *Modesta*.

Modesta (întrînd.) Bine, doamnă.

Turel. Îaca! *Modesta*.

Modesta (vîdîndu-l.) A! dumneata ești, *Turel*?
Ce? joci și dta în piesă? (apropiîndu-se de el.) Și ce
rol joci, domnișorul?

Turel. Un rol trist, *Modesto*...

Modesta. Un rol trist? Bietu băiat. Se și vede
după figură... O să spuî Miței că te-am vîdut trist
ca o cruce de marmoră neagră... Uite, că-mi vine
să plîng...

Turel. Ba tu să fii bună și să nu spuî nimic
Miței.

Modesta. Bine, nu te-oîu spune, dacă promiți
să ne ieî, mie și Miței, câte un stal la opereta fran-
țuzească... Me 'nnebunesc după „le petit Duc“... și
e diseară... Ne ieî, *Turel*?

Turel. Trecei tu și le ia, *Modesto*. Uite doue-
zeci de lei.

Modesta. „Merci“. Ești bun băiat. (Dînd mâna
cu el.) Pecat că n'ai noroc... în ce știu... Ah! (iese
oîtînd.) (Un glas: dle *Turel*!)

Turel. Viu! (Șiesî, innaintînd spre dreapta.) Cît
doriam de mult să joc în piesa asta, și-acuma, uite,
nu mai am nici o plăcere... De ce nu me place *Ni-
nel*? De ce? (Iese.)

Scena XII.

Codiță, *Ninel*.

Ninel. Eü cred c'o să avem succes...

Codiță. Eü nu sînt mulțumit de piesă... și în
special de rolul meu... Șciți de ce?

Ninel. De ce.

Codiță. Fiînd că nu l-am făcut mai plin de
sinceritate. Nu șcieam c'o să-l joc eü și sînt mai
tot timpul în scenă cu dvoastre... Aș fi vrut ca, vor-
bindu-ve ca artist, să mi se pară că ve vorbesc și
ca om; adecă să-mî fi esprimat prin acest rol, tot
ce, în realitate, simt pentru dvoastre.

Ninel (surprinsă.) Pentru mine? Me cunoașceți
de prea puțin timp, dle *Codiță*.

Codiță. Credeți că de puțin timp? Ve înșelați
dșoară; ve cunosc de anî, că am copilărit cu dvoas-
tre; mi se pare că am crescut unul lângă altul, că
ne-am înfrățit sufletele pe nesimțite, că ne-am cu-

noscut și ne-am iubit fără să ne dăm seama și că acuma vëlul ne-a căzut amëndurora de pe ochi. Astfel, vedem că am fost creați unul pentru altul, că nu am mai putea trăi nedespărțiți, că trebuie să ne urmăm calea vieții împreună. Iată ce simt și ce aș fi pus în rolul meu dac' aș fi știut că eră să-l joc eă. În timp ce rolul, cum e acuma, e al unuia din acele tipuri comune care, desgustate de-o viață aventuroasă, caută să aibă un interior al lor, o soție care să-i îngrijească de reumatismele prea timpurii și să-i odihnească de sburdălnicia unei tinereți prea nesocotite. (Pausă. Ninel e stinjită, dar așteaptă cu mulțumire ca el să urmeze.) Dșoară, vedeți, sunt un îndrăsneț, de și o fire bună. Într'un timp așa de scurt înse, v'am studiat atât de bine, încât nu aș dori altă tovarășă de viață decât pe dvoastre. Dacă aș fi sigur că dvoastre ați primi îndemnul părinților, eă aș stăruți din toate puterile pe lângă dumnealor ca să nu-mi refuze mâna dvoastre...

Ninel. Nu pot să zic decât -- (C'un zimbet dulce.) ...cereați... (Dă fuga și intră în dreapta.)

Codiță. E fermecătoare...

(Un glas: dnu Codiță!)

Codiță. Vine Codiță, vine... (Dă fuga și intră în dreapta.)

Scena XIII.

Smărăndel; Eduard.

Eduard. Je vous assure, Mlle Emerande; regret din suflet că n'am de „eșanjat“ cu dvoastre nici un cuvânt, în piesă... „C'est extrêmement fâcheux“.

Smărăndel. Ea?

Eduard. Parôle d'honneur. Mie-mi plac „tamperamentele réfléchi“ cum e al dvoastre. Pour moi sburdălnicia, c'est quelque chose de... de... de... comment dire... de... neserios...

Smărăndel. Vous me comblez, Monsieur...

Eduard. Pas le moins du monde... Eă ve spun adevărul, rien que la vérité -- (Aparte.) E ușorică, înse are 150.000 lei zestre; și suma asta trage greu în balanța căsătoriei... Să ne mai apropiem dar... (Cătră ea.) De-aceea, Mlle, j'abandonne le rôle... E și o chestiune „d'amour propre“... Autorul a găsit de cuviință să-și facă frumos numai rolul lui...

Smărăndel. În adevăr că e cam orgolios autorul ăsta. Oare toți or fi așa?

Eduard. Toți artiștii sunt așa: c'est la même race. Nu pot suferi soțul ăsta de oameni. Par' că nu s'ar putea trăi în lume fără așa zisa *Arta* lor. C'est bête, leur art, parôle d'onneur. Danțul e singura plăcere... danțul! Ve place, dșoară?

Smărăndel. Îl ador.

Eduard. Îl divinez. Dșoară, constat cu plăcere o potrivire de gusturi între noi, et ça me rond heureux.

Smărăndel. Comme c'est gentil de votre part.

Eduard. Comme vous êtes charmante, Mlle.

(Îi sărută mâna.)

Scena XIV.

Smărăndel, Eduard; Agapie, apoi Răbdacoviți.

Agapie (oprindu-se pe prag.) Ce e asta? (Venind repede la dânsa, în timp ce Eduard se depărtează.) Cum? tinerii îți sărută dtale mâna?

Smărăndel. Repetam, tată, rolurile noastre...

Agapie. Așă? bine? Salutare, domnule. Repetați mereu, hai?

Agapie. Da, domnule Răsmeriță, repetăm... Vous permettez, n'est-ce pas? Au revoir, Mlle...

(Trece în dreapta.)

Agapie (Iu Smărăndel care vrea să iasă.) Mai stai puțin... (La ușa de pe pl. i stânga.) Ce? nu ți-ai mai scos galoșii, nene?

Răbdacoviți (intrând ștergându-se la nas.) Ba da...

Agapie. Smărăndel, domnul ministru al domeniilor. Domnule ministru, copila mea Smărăndel... (Răbdacoviți se închină abia; Smărăndel îi face o reverență respectuoasă.) Du-te Smărăndel și spune doamnei mamei tale să poftască s'o presint dlui ministru.

Smărăndel. Îndată, tătutuțe. — Domnule ministru... (Se închină; aparte, pe când iese.) Un ministru la noi? (Iese.)

Scena XV.

Răbdacoviți, Agapie.

Agapie. Acuma să te ved neică Răbdacoviți. Fii ministru, nu glumă, că nevastă-mea e o vulpe și jumătate.

Răbdacoviți. Numaî nu me ținea mult să stai cu gâtul țepăn și cu mutră ministerială țanțoșă, că me îmbolnăvesc... M'apucă sughițul.

Agapie. N'ai grijă. Nu uită că lucrezi cu mine legea minelor.

Răbdacoviți. De ce nu alegeai altă lege, prietene, că la mine nu t'ei fi pricepând nici buche.

Agapie. Par' că la noi se pricep mult ai cari fac legile. Le găsec făcute gata în străinătate și le traduc în românește. Dar se potrivesc ori ba, cu țara, d'asta puțin le pasă.

Răbdacoviți. Așă-i. Chiar când schimbă ceva, o nemeresc ca Irimia cu oiștea 'n gard.

Agapie. Mi se pare că vine. Gâtul țepăn; nasu în sus. Ceva dispreț în ochiu stâng și măreție în ochiu drept.

Scena XVI.

Răbdacoviți, Agapie, Tirănica.

Tirănica (intră stângace și emoționată.)

Agapie. Domnule ministru, soția mea; o soție excelentă, — me felicit. Nevastă, domnul ministru al domeniilor. Dsa a binevoit să ne facă onoarea a veni la noi...

Tirănica (plecându-se.) Domnule ministru, câtă amabilitate...

Răbdacoviți. Răsmeriță imi e vechi prieten; Răsmeriță e un bărbat cu profunde cunoștinți...

Tirănica (dându-i un scaun.) Ia poftim, ve rog...

Răbdacoviți (ședând.) De-aceea, doamnă, am apelat la dânsul, în noua lege care-o fac în present, ca să me ajute cu nalta lui știință, și cu experiența lui...

Tirănica. Bunătatea dvoastre, domnule ministru... (Aparte.) Ciudat! Eă n'am prins până acuma de veste că Agapie e învățat; îl șcieam numai sgârcit.

Răbdacoviți (incet.) Scurtează-o, nene, că mi-au înșepenit pe jumătate vinele gâtului...

(Va urmă.)

N. Rădulescu-Niger.

În album.

Pe „eri“ în faptul serii
Îngroapă-l pe vecie;
Ce ți-a lăsat în suflet,
Nimic să nu se știe.

Pe „azi“ de-ți este bine,
De „mâne“ nu 'ntrebă,
Ci folosește ceasul
Spre fericirea ta.

Iar „mâne“ de se schimbă
Și ți-ar aduce reu,
Te luptă cu dreptate
Și crede 'n Dumnezeu!

Câmpeni, la 22 septembrie 1901.

Maria Gioban.

Icoane din viață.

(Urmare.)

7. O lecție de amor.

Chiar din seara aceea am început a răsfoi opurile de stilistică, retorică și poetică, preparând capitolele ce-mi necesitău și cari formați obiectul lecțiunii a cărei expunere urmă să o fac a doua zi în fața dsoarei Răinu.

A doua zi — Tudorel, care me așteptase, mi-a răpit o bună oră de fericire cu lecțiunea lui.

Cornelia, până aci, creduse încă o glumă propunerea chiriasei de a o medita, dar când m'a vădut că în loc să me îndrumez spre poartă, me îndreptez spre chiriasă, deveni nervoasă reu, începă a se certă cu bucatăreasa și nu-și putea găsi un moment liniște.

Dsoara Răinu eră răpitoare în talia ei de culoarea liliacului.

Prezența profesorului ei o emoționase din cale afară.

Îmi întinse mâna tremurând — dar și în glasul ei observați un cutremur — ca și cum ar purtă în conștiință cine știe ce vină...

— Iată-me dsoară, am sosit la lecție.

— Și eu ve așteptam cu nerăbdare, dle.

— Așă dar putem începe.

— Sânt fericită să ve pot ascultă.

— Și eu să pot corespunde așteptărilor dvoastre.

Lecțiunile ce mi-am propus a ve predă, dsoară, le-am împărțit pe capitole, ve voiți pune în curent cu acele părți din retorică — pe cari le-am cređut eu că ve necesită să le știți.

Dênsa se aședă pe un scaun lângă mine.

— Astfel astăzi mi-am propus să ve vorbesc despre „Frumos“.

— Toemai de ce simțiam mai mare trebuință ca să cunosc, dle profesor.

Eu urmați :

„Frumosul“ dsoară, voind să-l definim, este tot ce ne impresionează într'un mod plăcut atât în natură cât și în producțiunile artei, neaternător de in-

teresele omului. Culoarea, forma, sunetul și mișcarea sânt elementele sale: aceste reunite măresc frumosul.

Dsoara Răinu me ascultă cu atenție.

— Bunăoară, dta, intrunești toate aceste elemente: culoarea feței rumenă, în contrast cu albastrul ochilor, mișcările grațioase, vocea de ingeri, formele perfect proporționate, toate concură la mărirea frumosului.

Dsoară Răinu roși de aceste complimente. Un moment rămase nehotărîtă, apoi plecând ochii în jos o auđii :

— Exemplul de care v'ați servit nu-l credeți a fi contradictoriu definițiunei dvoastre, dle Vulcan ?

— Din contra, dsoară, exemplul de care m'am servit, cuprinde gama tuturor elementelor ce constituie frumosul și corespunde perfect cu definițiunea ce am anunțat-o.

— Dvoastre eredeți că sânt frumoasă.

— Cred, fiind că v'ed și credința mi-i întemeiată pe convingere.

— Ve place atât de mult frumusețea ?

— Frumusețea însoțită de calitățile sufletești.

— Și găsiți vre-o calitate în persoana mea ?

— O... de ar fi toate fetele înzestrate cu calitățile dvoastre, lumea ar fi o societate de ingeri.

Dsoara Răinu rămase din nou cu ochii plecați în jos.

Eu imi simțiam t'emplele cum imi sv'ecnesc. Începutul lecției mele eră o curată declarație de amor, pe care n'aș fi îndrăznit să i-o fac în alte împrejurări, să fi trecut și ani de a r'endul.

Afară o ploae însoțită de bubuituri răcoria pământul ars de secetă. Pe cer se succedău fulgere; un fulger violent despica într'o clipă bolta, apoi tună groaznic.

— Sublimul în natură, dsoară, esclamați eu.

Lecția ce urmează, va fi despre sublim.

Dsoara Răinu devenise palidă; eră cât pe aci să dea un țipăt, înse prezența mea o 'mbărbată.

Natura se mai liniștise; norii fure duși departe de v'ent. Seninul și calmul se restabilise.

— La ce ve gândiți, dsoară ?

— La cuvintele dvoastre de adiniauri.

— N'am spus decât adev'urul.

— Și acest adev'er mi l-ați spus mie pentru întâia oară ?

— Negreșit că da!

— Ați luat seama să nu fie vre-o iluziune optică, dle Vulcan ?

— Iluziunile optice, dsoară, se întâmplă de câte ori obiectul zărit e la o distanță foarte depărtată; pe când în cazul de față e realitatea care mi-a impresonat vederea.

— Și totuș mama imi zice că sânt urită.

— De mult dragă ce-i s'unteți.

Dênsa surise. Ora mesei sosise, iar eu me sculai să plec.

— Am pregătit să ieți cina cu noi, zise eleva mea; numai dacă v'ar face plăcere una ca asta.

— În cas când prezența mea n'ar deranjă pe nimeni, m'aș simți totdeauna fericit de câte ori mi s'ar da prilejul să petrec în mijlocul dvoastre.

— Atunci dacă e așă, nu ve grăbiți, ci luați loc pe canapea. Până acum ați fost profesorul meu, de aci nainte s'unteți bunul nostru oaspe.

Frumoasa satului.

Mulțumii printr'un gest din cap, iar dșoara Răinu se duse să așede masa.

Rēmas singur în salon, m'am apropiat de portretul ei care strălucia din ramă în mărime naturală. Contemplai mult timp în adorațiune mută chipul ei care-mi stăpâniă sufletul, până ce fui trezit din visare de însăși aceea căreia i inclinam cu smerenie toate gândurile mele.

— Fără indolală, zise dēnsa, veți exageră cu portretu-mi, așa cum ați exagerat cu originalul.

— Ori cum dșoara e un model perfect reusit.

Fără multă etichetă ne-am aședat la masă.

După ani de suferințe și sbuciumare, de prima oară steteam la masa unei familiei și fericirea ce o simțiam eră prea mare pentru a o putea cuprinde sufletu-mi.

În tot timpul cât a durat masa, fui obiectul ateațiunei mamei și fiicei.

Curăția moravurilor, felul de a viețui al acestor doue suflete, me impresionase adânc.

Prezența dnei Răinu fu mediumul de a stabili o comunicare între mine și mama mea, pe care o perdusem din primii ani ai copilăriei.

— Ah, ce bine e să ai o mamă, mi-am zis!

Acum i simții golul, — de aceea simții în inima-mi strecurându-se o lacrimă ardătoare.

Mulțumii călduros dnei Răinu și me sculai repede să nu mi se observe tristețea ce se zugrăvi pe față.

Eleva mea me pofti în gang unde razele lunei se resfrângeau oblic.

Ea veni de se aședă lângă mine.

Nu șeiu cum și nu șeiu ce fel — în acel moment suspinați, fapt ce nu scăpă observațiunei elevei mele.

— Dvoastre suspinați, dle Vulcan?

— Să vedeți dșoară; starea care me predomină în acest moment, de prima oară o încearcă sufletu-mi.

— Cum așa?

— E foarte lesne de esplicat, dșoară: din copilărie m'am pomenit singur pe lume și totuș până a nu avea fericirea să ve cunosc și să stați la masă în mijlocul dvoastre, nici odată nu-mi venise să observ că sânt singur pe lume; mi se părea că așa e natural să fie omul; acum inse vęd și eți cât e de greu să te șeii cuc pe lume...

— O, — nu sânteti singur, nu, ve asigur! Imi place să cred că nu ne veți da uitării, ca să ve poată trece prin gând așa ceva.

— Eți să ve uit... Aș fi întu'adevăr nenorocit, dșoară. Și apoi să-mi dați voe a ve mărturisii că, mi-ar fi cu neputință să trăese departe de dvoastre.

Dēnsa simți un fior și cu glasul tremurător o audii:

— Bănuiam așa ceva, dle Vulcan.

O privii în ochii în momentul când făcū o mică mișcare pentru a luă seama la mine spre a se convinge dacă nu lăcristez... și fără să-mi dau seamă cum se făcū, me pomenii că mâna mea strîngea pe a ei... Aș fi voit să-i spui că un dor nebun me muncește, că o iubesc, că fără dēnsa — aș fi nenorocit, dar me cuprinse o sficiune de copil... și fiind că simțiam nevoia de a me asigură la rēndu-mi, întrebai:

— Dar dvoastre ați fi în stare să uitați ziua când ne-am cunoscut, dșoară?

— O, nici odată!...

— Ve mulțumesc dșoară, în cazul acesta încep să cred și eți că nu mai sânt singur...

Dna Răinu veni să ne servească cafele și cu venirea ei se înterupse conversația noastră.

În gândurile noastre inse am început a toarce mai departe firul coversației: eți am mers până la întrebarea:

— Dacă într'una din zile aș cere mâna dșoarei Răinu?

Apoi veniră pīedicele realității să me isbească cu neputința lor; căci cum aș face pasul ăsta, imi ziceam, când eți sânt un biet elev în clasa VII, dar bacalauratul, dar licența? toate aceste mi se păreau niște munți prăpastioși, cu văi adânci, peste care trebuia să trec și fericirea ce o întrezăriam un moment, fugiă ca o nălucă și-și perdea de urmă în pustii. Aceleași gânduri veniau să isbească tēemplele dșoarei Răinu, de cea odată ne-am pomenit îngândurați, tăcuți.

Ca să nu fiu observat, în ce stare sufletească me găsesec, motivând ora întârziată, me grăbii să plec după ce imi preparai terenul venirii mele pentru a doua zi — să urmăam lecția: despre sublim, de și „Frumosul“ il enunțasem doar, fără să-l putem sfērși.

(Va urmă.)

Petru Vulcan.

De nu moare.

(Anecdotă.)

*Toată casa-i în mișcere:
Servitorii 'n jos și 'n sus
Trec tăcuți ca niște umbre
Și ceea ce-și au de spus,
Și-o spun numai în șoptite
Și prin semne măi cu seamă...*

*„Șterge-ți ochii, nu măi plânge,
Doamna mea, și nu ai teamă,
Că bărbatul dumneavoastră
De primejdie-i scăpat;
Dar măi trebuie să steie
Câteva zile în pat
În liniște absolută,
Și să ieie tot de-odată
Leacurile ce i-am dat:
După ăst timp o să poată
Să se ridice din pat,
Nu măi plângeți, ve rog dară,
Că-i păcat de-astă ochi, doamnă,
Și de-astă frumsețe rară!“...*

*Doctorul tăcū, iar doamna
Cum putū i-a mulțumit,
Că scăpă din gura morții
Pe bărbatul ei iubit,
Și adause îndată:*

— „Dar sânt tare îngrijată,

*Pentru că am apucat,
Doctore, de-am comandat
Din Viena și Paris
Toalete în adins
De doliu și de nu moare,
Ce-oi face cu ele oare?...*

I. Eneescu.

Datină și credințe populare românești.

— Din comitatul Hunedoara. —

• II

Ursitorile — Norocul.

Ziua a treia de la naștere e zi mare pentru fiecare om, căci atunci vin ursitorile să decidă soarta lui.

Încă de cu seară moașa pune pe masă un blid nou, plin cu apă proaspătă; șapte linguri de lemn iarăș nou, se așează cerc rezămate de „gardina blidului”. În apă se pun și bani de argint. Aproape de blid se pune pogacea moșască, iar în șapte locuri ale mesei se presară sare. Tot lângă blid se pune o ceapă, două. Folosul practic al acestor din urmă trei lucruri îl cunoaștem deja din cele premise.

Târziu noaptea vin ursitorile. Fără voie ne vin în minte cele trei Parce la Romani: Clotho, Lachesis și Atropos, cari poartă destinele omului cu furca, fusul și foarfeca. — La Români Parcele sînt șapte. Ele se închipuiesc pe alocurea ca paseri cântărețe de frumsețe răpitoare, cari vin noaptea la fereastră și acolo prezic viitorul omului. Români din teritoriul ce ne preocupă, mai mult le aseamănă cu niște veriguri de un farmec dumnezeesc, provădute cu aripi iuți. Ele intră în casă și se înșiră în giurul blidului pe masă, dar sînt nevădute de ochiul de muritor, iar soarta ce-o decid în sfatul lor, nu poate fi furată de ureche omenească.

Spun bătrânii, că în vremile mai de demult li s'a dat voie moașelor să le poată vedea fața și să le asculte cuvântul decizător în ursită. Dar după ce multe dintre moașe s'a dovedit necredincioase, trădând secretul dumnezeesc, în pedeapsă li s'a denegat acest favor. — Literatura noastră populară e plină de povești din cari transpiră patima moașelor de-a trimbiță la lume taina sfântă a ursitoarelor. Pentru scurțime îmi iați voie să producă povestea ce urmează, aflând-o un exemplu clasic al spuselor mele de mai sus :

Într'o cășcioară s'a născut un ficioraș mândru și frumos. Eră noapte târzie când au venit ursitorile să se sfătuiască despre soarta lui.

Pe vatră ardeau niște tăciuni.

Vorbiră cât vorbiră sfătoasele ursitori, când hai mai bătrână zise:

„Soritoare! Ve învoiți să-î dăm ficiorului ahăstula viața tăciunelui hălu mare de pe vatră?”

„Fie! — strigară tăte p'o strună.”

Moașa se minună de ursita nedireaptă. Eră prea mândru și frumos ficiorașul, ca să se stingă de odată cu hai de pe urmă schinteile din tăciune.

D'abîă sburară ursitorile, și moașa eră la vatră. Luă luce (iute) tăciunile hăl mare și mi-l stinse ca

să nu ardă de tăt și mi-l ținu ascuns la ea până ce crescă copilul și se însură. Atunci moașa dede tăciunile nevetei lui și îi descoperi taina ursitorilor.

Trăiră oamenii noști zile albe multă vreme. Odată se sfădiră reu, se trăgeau de pěr și se băteau de moarce. Muerea nu mai avea chip să mai trăiască cu el.

„Stai numa mișelule, că-ți șciū io liacu“ zise nevasta și vișe cu tăciunile în foc...

Și se uită lung la tăciune cum arde și vedu cu ochii cum bărbatu ei se stinse.*

De și „...sic volvere Parcas“ a vechilor Romani și „așă i-a fost ursita“ a Românului par a spune că soarta întreagă a omului e pronunțatul irresistibil al virginelor ursitoare, totuș Românul în fantasia sa distinge uneori și crede în o ființă mitologică specială, care decide felul traiului pentru fiecare om.

„Norocul“ — cum se numește această figură mitică — are un traiu nestatornic și și prea variat. „Câte-odată el prânzește la mese întinse; la făclii aprinse și se hoginiește pe așternut moale. Ahăsta ie planu hăl bun. Uneori inse n'are nici ce mîncă, nici une să se hoginiască și ie lovit de fel și fel de necasuri. Ahăsta ie planu hăl reu“.

„Norocul“ îmbracă formă bărbătească și vine la casa fiecărui om pămîntean când se naște și e acum vesel acum posomorit. Numa moașa îl putea vedea odinioară și îl întrebă „Ce trai îi dai la pruncu hăsta?“ — „Norocul“ răspunde negativ și foarte dubios: „Nu-î dau nici mai bun, nici mai reu decum am avut io în ziua ahăsta“. — De aci vorba: „Ferică de hăl ce se naște pe pianu hăl bun și vai de hăl di pěr planu hăl reu. Mai bine nu s'ar fi născut“.

Emil V. Dezan.

Telefonul fără sîrmă.

Șe șcie sgomotul pe care l-a făcut în lumea științifică descoperirea de a putea telefona fără sîrmă.

Iată câteva amănunte asupra acestei invențiuni:

Posibilitatea să telefonezi fără sîrmă, fu în acel moment descoperită în care drul Simon din Frankfort, observă sunetul propagându-se în forme de unde din cauza vibrării unui arc voltaic. Trecu puțin timp și fu descoperit arcul voltaic „cântător și vorbitor“. Și imediat după aceea pluti gândul, că această limbă musicală e merită pentru scopuri mai serioase decât pentru reprezentarea interesantelor meșteșuguri acustice. Cugetarea s'a transformat repede în realitate. Deja astăzi lampa vorbitoare servă ca stațiune de transmitere a unei instalații telefonice fără sîrmă.

Ființa noiei descoperiri se bazează pe sensibilitatea arcului voltaic, care sub o influință abîă perceptibilă își schimbă puterea. Astfel de intreruperi sînt de exemplu schimbări aproape neremarcabile în rezistența conductului. Aceste schimbări se produc când adăogăm în circuitul electric contacte libere, între cari, sub influența celor mai mici sguđituri, așă dar și de acele pe cari le produce

* Comunicată de Ioan Gașpar din Vețel.

membrana microfonului asupra sistemului de cărbuni aşezat în dosul ei, rezistenţa se schimbă şi se câştigă vibraţiuni electrice, care se continuă prin conductul metalic ducând astfel în depărtare sunetele, lampa cu arc voltaic însăşi, e aşă dar o bună staţiune transmiţătoare pentru telefonie fără sîrmă, lipseşte încă un mic lucru: o staţiune receptoare, care ar fi în stare să prindă vibraţiunile de lumină şi să le transforme iarăşi în vibrarea membranică. Acest lucru a fost, după cum spun tehnicienii, nu tocmai greu, când se observă, că arcul de lumină nu transmite numai sunetul, ci şi vibraţii de o mărimă deosebită. Ştiinţa înse avea deja mijlocul să prindă aceste vibraţii luminoase şi să le transforme în vibraţiunea membranică a unui telefon.

Acest mijloc se numeşte Selen. El e, după cum spune ştiinţa, un corp chimic simplu, care se găseşte foarte răspândit în natură, dar totdeauna în cantităţi foarte puţine şi nici odată într'o stare liberă. El fusece descoperit în 1817 de Berzelius. Se găseşte adesea în sulf, mai rar în plumb, aramă şi argint. Ca toţi ceilalţi metalloizi are proprietatea de a fi reu conducător de electricitate. E supus topirei şi dacă i se coboară temperatura de la 200 până la 210 grade Celsius, care trebuie menţinută câtva timp la acest punct, temperatura se ridică de odată, fără nici o influenţă externă la 217 grade. După ce s'a petrecut, spectacol, foarte curios, selenul e lăsat să se răcească, în care timp el se strînge într'o materie de culoarea plumbului, cu proprietăţi cristaline şi metalice, care în întineric conduc greu electricitatea, sub influenţa luminii devenind înse bun conducător.

Se pune o tablă subţire de selen într'un circuit închis al unei staţiuni telefonice şi se expune selenul în faţa vibraţiilor luminoase pornite de la o lampă vorbitoare. Sub influenţa luminii diferenţiale, selenul conduce curentul continuu scurs în aparat când mai bine, când mai reu, aşă încât produce urcări şi scăderi proporţionale cu cele ce apar în staţiunea transmiţătoare.

Valoarea practică a acestei descoperiri nu se poate defini. S'a constituit deja reflectoare cari transmit lumina lor la o depărtare de 150 kilometri, precum e reflectorul de la Mount Washington care are o lumină de 100.000 luminări normale. Nu e înse nevoie ca să calculăm de la prima dată cu astfel de distanţe. Pentru marină ar fi de ex. de o mare importanţă dacă două vapoare la o distanţă de 5 klm. s'ar înţelege prin telefon mai cu seamă că vapoarele de război sînt toate înzestrate cu reflectoare. Chiar şi pentru marile vapoare ale marinei de comerţ ar fi de mare interes să poată căpeta din vîrfurile farurilor şiruri pe cale telefonică.

Pentru serviciul particular va fi încă vreme îndelungată, foarte greu, să useze de telefonie fără sîrmă, pentru că cere instalaţii speciale de reflectoare, cu dynamo, etc.

E înse de o importanţă capitală pentru viitor care basat pe această descoperire va şti să găsească şi mijlocul pentru a putea fi dată serviciului public.

Lucru trist, dar adevărat: în aşă zisa lume mare, un om care are o pată pe haină face mai multă oroare, decât acela cari auz zece pe conştiinţă.

Doine populare.

Foae vorde măr sălcii,
D'aş fi gros ca un burghiū,
Şi cu barbă pân' la brău,
De dragoste tot me ţiu.

Nevastă ca-a mea frumoasă,
Nu e 'n sat la dvoastre,
Când îi pomeneşti de furcă,
Ea ia straīul şi se culcă,
Şi se 'nveleşce cu sacu
Şi doarme pân'o ia dracu!

Măi băete fermecate,
Pe uliţă nu te-abate,
Că sînt fetele turbate,
Nevestele fermecate.

Frunză verde ş-o răsură,
Răsărit-a luna 'n şură,
Nu-i aici cine-mi dă gură.

Frunză verde florii de fag,
Răsărit-a luna 'n prag,
Nu-i aici cine mi-i drag.
Ce mi-i drag nu e pe lume,
Bădiţa cu dulce nume.
Ce mi-e drag e în viaţă,
Bădiţa fără mustaţă,
Că-l sărut şi nu mi-e greaţă,
Are gura cu dulceată,
Şi cuvîntul blîndişor,
Badeo te iubesc pân' mor.
Haī bădiţo când ţi-e dor,
Că te iubesc pînă mor.

De-aş şti badeo că-i veni,
Înainte ţ-aş eşi,
Şi cu var te-aş vărui,
Tot cu var de al mai mare,
Să vii bădico mai tare
Şi cu var de cel mărunt,
Să vii badeo mai curînd.

Foae verde foae lată,
Ce stai mîndro supărată,
Că tot om fi la olaltă.
Astă noapte am visat,
Că mîndra m'a sărutat;
M'am trezit ş-am pipăit,
Şi nimica n'am găsit:
Numai dorul inimii,
Scris pe faţa perinii,
Cu firele genelor,
Lacrimile ochilor.

Sub fereasta măicii mele,
Curge un pîriū cu jele,
Ese maeica să se spele,
Şi nu se poate de jele,
Că-s tot lacrimi d'ale mele!

Auđite de la Ion Cepariu, din Ocna Sibiului.

Ch. Ţapu.

SALON.

L o t e r i e.

La colțul bulevardului, o femeie sërmană strigă de la ora șapte de dimineață incontinuu :

— Un leu biletu de loterie, domnilor! Loteria Crucii Roșii!

Iar trecătorii îi răspund:

- N'avem noroc!
- Am luat de la altul...
- Ia slăbește-ne...
- Ia tacă-ți gura!
- Nu cumpărăm.
- Se amână; lasă-ne 'n pace...

Din când în când câte-o damă bine îmbrăcată, cu vr'o fetiță de mână se oprește în dreptul vîndătoarei:

- Cât costă biletul?
- Un leu, cuconiță, un leu.
- Când se trage?
- Astăzi, cuconiță, orele doue.
- Nu se amână?
- Nu, ferească Dzeu!
- Dă-mi un bilet pentru mine.
- Poftim.
- Dă-mi unu pentru fetiță.
- Să fle cu noroc!
- Să trăești femeie!
- Să ve trăiască copilașii! Să deie Dumnezeu!

să câștigați.

- Bună ziua!
- Sărut mâna!

După ce se depărtează dama cu fetița, urmează o oră întregă, în care strigă degeaba:

— Poftiți, domnilor! Încercați-ve norocul, domnilor! Trei-zeci de mii de lei p'un leu! Poftiți domnilor! Toate biletele mele câștigă!

- Taci din gură.
- Să câștig și eu o pâne.
- Ne-ai luat urechile!
- Dacă n'om vinde acum, naintea tragerii.

Un sergent de stradă intervine:

- Dă-te mai încolo, femeie; ocupi *trătalul*...
- Iată că me dau...
- Mai schimbă locu...

— Bine zici; poate e mai cu noroc...

Și femeia cu bilete trecu pe trotuarul celalalt.

— Ultimele șase bilete! Poftiți, domnilor!

Niște fetițe de școală se opresc și o chestionează:

- Câte opt-zeci de bani, se poate?
- Nu se poate măicuță; eu ce câștig?
- Îți luăm cinc.
- Cinei?
- Da.

— Ei, ca să me scap de ele! Poftiți... Să dea Dumnezeu să câștigați.

- Mulțumim!

Și fetițele scoaseră un creion și însemnară pe bilete câte un nume.

- Nr. 30.402 Mițica.
- Nr. 30.401 Jorgel.
- Nr. 30.403 Lizi.
- Nr. 30.405 Lena.
- Nr. 30.406 Didi.

— Ca să nu fie ceartă.

Apoi se depărtară rișd.

Femeia veselă reîncepu:

- Un singur bilet mai am!
- Ține-l pentru tine!
- Ultimul bilet!
- Poate câștigî dta, femeie!
- N'am eu norocu-ala!...
- De unde știi?
- Un leu biletu! Mai am unu.
- Nu-l mai vinde.
- Să dau din pungă un leu? Cât am câștigat toată ziua?

— Ce e la averea dta?

— Mai am unu! Unu!

— Câștigă!

— Asta câștigă!

— Ia lasă-ne în pace!

Până la ora tragerii mai eră puțin; femeia își îndoi stăruința:

— Poftiți domnilor! Unu mai am, unu singur! Nu-i mai da nimeni atenție.

— Poftim, boerule! Nr. 30.408! Un leu! Un leu! M'asteaptă copilșii acasă. Am plecat d'ast-noapte. Poftiți.

Milionarului la care se adresă femeia, i se făcu milă, se apropie și-i zise:

— Azi se trage...

— Da, coconasule!

— Unde?

— În Cișmegi.

— La câte?

— La doue după douesprezece.

— Vrei să te scap de el?

— Fă-ți pomană, domnule!

— Poftim!

— Îți mulțumesc din suflet! Să dea Dumnezeu să câștigi.

Milionarul se depărtă; femeia plecă în Cișmegi.

Aci începuse tragerea.

Când se apropiă vîndătoarea de roata cu bilete auzi strigîndu-se:

— Lotul cel mare, 30.000 de lei câștigat cu biletul nr. 30.408!

A cădut jos leșinată.

D. Teleor.

Corsetul și îmbrăcămintea femeii.

Revista feminină „Documente der Frauen” din Viena a deschis o anchetă asupra reformării îmbrăcăminteii femeieșii, cerînd părerile mai multor profesori vestiți de la facultatea de medicină.

Profesorul dr. Roller zice că alegerea unui costum rațional și frumos este o chestiune de educațiune. Această reformă nu se poate decretă în chip arbitrar, ci ea trebuie să pornească de la ridicarea nivelului cultural. Dr. Roller afirmă că moda feminină este făcută astăzi de marile curtisane.

Baronul Drecoll zice că corsetul nu infrumșează de loc corpul, ci devine primejdios când femeile sau fetele voesc să facă din talia lor un obiect de sport.

Drecoll se ridică de asemenea în contra purtării ghetelor mici și strimte, cari desfigurează piciorul.

Dr. Bahr pledează pentru aceea ca femeia să nu se împodobească pentru străini, ci pentru casa ei. Aici omul își lasă îndatoririle de clasă și din interiorul seui își construiește o lume proprie, asupra căreia numai el are drept să ordone. Afară domnește legea, aici sufletul și toată dezvoltarea omenirii va limita în totdeauna un teritor și mai mare pentru fiecare suflet și-l va apără cu mai multă tărie față de celelalte. În casă se desfășură cel mai mare adevăr pentru un om, viața sa internă pentru care toate aședămintele omenirii, statul, societatea și ori ce ordine sânt numai condițiuni exterioare. În casă se cuvine omului să îmbrace costumul de sărbătoare.

Dr. Theodor Beer declară că ori ce fel de corset este vătămător. Fetele sănătoase n'aū nevoie de corset. Îmbrăcămintea trebuie să fie atârnată de umeri.

Dr. Charas zice de asemenea că corsetul este foarte vătămător, de oare ce cauzează dese leșinuri și alte boale.

Celebrul profesor de boalele nervoase Krafft-Ebing zice că corsetul, pe lângă că produce perturbațiuni în organele interne, dar are efect desastros și asupra nervilor.

Olimpia.

Să ne curățim limba!

— Rubrică permanentă. —

Mare greșeală se face la noi dincoace de Carpați în giurul întrebuirii cuvântului „lipsă“.

Astfel aproape toți scriu „am lipsă“, „nu-i lipsă“ — voind să zică, în cazul prim, că li trebuie ceva și în al doile că nu-i trebuie.

Dar nu e bine, căci „am lipsă“ însemnează numai atâta că „îmi lipsește“, nu totodată că ne și trebuie ceea ce ne lipsește, căci multe lucruri ne pot lipsi cari nu ne trebuiesc.

Prin urmare, în loc de „am lipsă“, corect se zice „am trebuință.“

Tot astfel nici expresiunea „nu-i lipsă“ nu exprimă decât că „nu lipsește“ — deci corect trebuie să se zică: „nu-i trebuință.“

Societatea fondului de teatru în Bistrița.

Apel la publicul român.

Comitetul aranjator din Bistrița a lansat următorul apel:

„Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“, una dintre puținele noastre instituțiuni valoroase de cultură, își va ținea adunarea generală de est timp în orașul nostru în zilele de 7 și 8 septembrie st. n. a. c.

Este prima oară, că poporul român din aceste părți extreme ale patriei noastre are fericirea a primi în mijlocul seui pe reprezentanții unei Societăți, ce și-a pus ca devisă sublimă: propagarea culturii naționale prin fondarea unui teatru român; este prima-oară, când ni se ofere buna ocaziune de a ne achită în mod demn de o veche datorie națio-

nală, ce ni se impune prin spriginirea morală și materială a acestei valoroase instituțiuni culturale.

Subscrisul comitet nu se îndoește nici pe un moment, că onoratul public român din aceste părți se va ridică și cu aceasta ocaziune la culmea datoriei sale naționale, de aceea ne luăm voie a ne îndreptă cătră densusul cu deplină încredere cu acea rugare călduroasă, ca deoparte cât mai mulți să intre în șirul membrilor Societății, de altă parte să se prezenteze la adunare în număr cât mai considerabil.

Spre atingerea unui rezultat cât mai îmbucurător, care să ne facă onoare și să ne ridice prestigiul înaintea neamului nostru, apelăm la toată suflarea românească din aceste părți, dar' cu deosebire la generositatea insitutelor noastre de credit și economii, la preoțimea și învățatorimea din ținut și peste tot la întreagă partea inteligentă a poporului nostru, ca să ne onoreze cu spriginul lor marinos și binevoitor.

Spre orientare ne luăm voe a alătură la acest apel, pe lângă lista de înscriere de membri, și programul festivităților.

Lista de înscriere, împreună cu sumele încassate, se va înapoia comitetului cel mult până în ziua de 5 septembrie st. n. a. c.

Bistrița, la 12 august 1902.

În numele comitetului aranjator:

Gerasim Domide,
președinte.

Dr. Victor Onișor,
secretar.

Avis pentru participanți.

Tot de la comitetul aranjator din Bistrița mai primim următorul avis:

Adunarea generală a Societății pentru crearea unui fond de teatru român se va ținea în zilele de 7 și 8 sept. st. n. a. c. în acest oraș, conform programului publicat în ziarele noastre.

Subscrisul comitet își ia voie a invită cu dragoste românească și pe aceasta cale întreg publicul român ca să iele parte la acelea festivități în număr cât mai însemnat.

Tot odată venim a ne rugă cu toată căldura, ca toți doritorii de a participa să binevoiască a se anunță de cu timp, dar negreșit până în ziua de 5 septembrie la subscrisul comitet, pentru de a se putea face îngrijire de o cvartirare potrivită, observând că pentru ori ce inconveniente — obiceiuite de altfel la atari ocaziuni, — provenitoare din întrelăsarea anunțării la timp, comitetul nu poate luă nici o răspundere.

Bistrița la 27 august 1902.

Pentru comitetul aranjator:

Gerasim Domide
președinte.

Dr. Victor Onișor
secretar.

Concert, teatru, petrecere cu joc.

Cu ocaziunea adunării generale a Societății pentru crearea unui fond de teatru român va aranjă inteligența română din Bistrița, în sala cea mare de la Gewerbeverein, duminică în 7 septembrie st. n. a. c. un concert-teatru, și luni în 8 septembrie st. n. a. c. o petrecere cu joc.

Începutul la 8 ore seara.

Prețul la concert-teatru: locul I 2 cor., locul II cor. 1.60, locul III 1 cor. Galerie: loc de ședut 80 bani, loc de stat 40 bani. Prețul la petrecerea

cu joc: de persoană sing. 3 cor., de persoană în familie 2 cor.

Venitul curat este destinat pentru înmulțirea fondului numitei Societăți.

Suprasolviri și oferte benevole se primesc cu mulțămintă și despre acele se va da socoteală publică. Bistrița în august 1902.

Comitetul aranjator: Președinte: Gerasim Domide. Secretar: Dr. Victor Onișor. Cassar: Ciril Negruț. Membrii în comitet: Simeon Monda, dr. Alesandru Pop, dr. Demetriu Ciuta, dr. Gavril Tripon, dr. Leon Scridon, dr. Ales. German, dr. Georgiu Linul, dr. Dionisiu Login, dr. Alexiu Bogdan, Procopiu Cutean, Ioan Corbul, Ilie Scurtul, Alesandru Roșu, Iuliu Chita, Teodor A. Bogdan, Ioan Jarda, Ștefan Jarda, Aurel Iuga, Leonida Domide, Petru Poruț, Emil Man.

LITERATURĂ.

O culegere de literatură populară. Dl ministru de culte Haret a însărcinat pe dl Al. Vlahuță să întocmească o culegere de literatură populară pentru bibliotecii și școale, care să cuprindă, pe cât posibil, întreaga activitate a României, începând din timpul cronicarilor și sfârșind cu timpul de față. Iată autorii, cari au fost desemnați de ministrul instrucțiunii pentru a figura în aceasta culegere. Din literatura populară: V. Alecsandri, I. Bibicescu, Elena Sevastos, Gh. Madan, M. Pompiliu, S. Fl. Marian, colindele plugului, cântările de nuntă, anecdote populare de Th. Speranță etc. Din literatura propriu zisă: V. Alecsandri, M. Eminescu, Eliade Rădulescu, Iulia Hașdeu, G. Coșbuc, G. Crețeanu, Gr. Alexandrescu, Iancu Văcărescu, N. Nicoleanu, C. Konaki, B. P. Hașdeu, Al. Sihleanu, N. Beldiceanu, I. Nenițescu și I. Roman. Apoi diferite romane și melodii naționale, hore, serbe etc. culese din gura poporului.

Album comemorativ. Sub titlul: „10 mai 1902“, dl Octav George Lecca, oficer de cavalerie în rezervă, a scos la lumină în București un album comemorativ, în amintirea resboiului pentru independență. Pe pagina primă se află un tablou schițat de Obedeanu, care reprezintă pe Domnul țării în fruntea armatei sale, în focul bătăliei. Apoi urmează o mulțime de autografe. Primul e al regelui Carol, care a scris în album: „Cel ce ține, învinge“. Regina a scris aceste cuvinte: „Pentru țară! Așa ziceau cei răniți, și eu zic: pentru omenire! Elisabeta“.

Teoria asigurărilor asupra vieții. Sub titlul acesta dl Ioan I. Lăpădatu, (în sfârșit un Lăpădat care își scrie corect numele,) a scos la lumină în Brașov un volum menit a da instrucțiuni acelor cari se ocupă de chestiunea asigurărilor asupra vieții. Autorul a utilizat în lucrarea sa scrierile mai multor specialiști străini. Intențiunea sa, după cum ne-o spune în prefață, a fost să probeze, că operațiunile de asigurări asupra vieții nu sunt odioase speculațiuni mercantile, din contra sunt niște operațiuni foarte juste și foarte umane.

Istoricul resboiului din 1877—78. Dl locot. colonel Gărdescu, comandantul școalei superioare de resboi al României, a primit autorizațiunea statului major rusesc ca să traducă în românește istoricul oficial rus al resboiului din 1877—78, după textul colonelului Blanchecotte, din armata franceză.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Repetițiile pentru viitoarea stagiune au început la 15/28 august; iar stagiunea se va deschide la 29 septembrie v. cu piesa „Vlaicu-Vodă“ care în anul trecut a avut un frumos succes.

„Casta-Diva“ — în Brad. Tinerimea română din Brad a făcut un interesant pas înainte pe terecul artei teatrale. Câtă vreme până acuma diletanții jucau mai cu seamă comedii, ea a represintat o dramă și anume „Casta Diva“ de dl Haralamb G. Lecca. Reprezentația aceasta s'a dat acolo joi în 15/28 august.

Concert și teatru în Brașov. Membrii corului bisericeii gr. or. din Brașovul-vechiu vor aranja la 18/31 august petrecere de vară cu cântări, declamațiuni și teatru în grădina otelului „Pomul verde“ din Brașov. Programul: 1. Musică. 2. „Sai Române“, horă de T. Czerny, esecutat de corul membrilor. 3. „Țiganul și sfinții“, anecdotă populară de Th. Speranță, declamată de dl Ioan Aldea. 4. „Șciif mândro“, cântec popular de Tim. Popovici, esecutat de corul membrilor. 5. „Tramvaful electric“, canțonetă comică de * *. 6. Musică. 7. Teatru: „Ștefan Hudiei“, comedie într'un act de V. G. Morțun. După teatru urmează dansul.

Serată teatrală în Blaș. Societatea de ajutorare „Concordia“ din Blaș va aranja la 31 august o serată teatrală, jucând piesele: „Biletul de tramvaiu“ comedie într'un act de Gr. Mărunțeanu, „Pălăria ciornicarului“ comedie localisată și „Vlăduțul mării“ monolog de Lupescu. După teatru va fi dans.

Reprezentație teatrală în Zărnești. Tinerimea română din Zărnești a dat acolo joi la 15/28 august reprezentație teatrală. Programul: 1. „Surugiul“ monolog comic, de Vasilie Alecsandri. 2. Teatru: „Un om buclucaș“ comedie într'un act, de Michel și Labiche, localisată de dna M. Baiulescu. După reprezentație a urmat dans.

Reprezentație teatrală în Racașdia. Corul vocal gr. or. român din Racașdia a dat joi la Sântă-Mărie respresentație teatrală, jucând piesa „Sărăcie lucie“ comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan. Înainte de reprezentația teatrală, s'a cântat și declamat.

Concert și teatru în Mercina. Reuniunea de cetire și cânt din Mercina a aranjat la St. Mărie, cu concursul corurilor vocale din Cacova și Varadia concert popular și reprezentație teatrală, sub conducerea dlui Nestor Mioc, jucând piesa „Paraclisierul“ de V. Alecsandri.

Reprezentație teatrală în Sebeșul-săsesc. Reuniunea meserieșilor și comercianților din Sebeșul-săsesc a aranjat la 15/28 august, cu ocaziunea adunării despărțământului Asociațiunii, reprezentație teatrală, în pavilionul de la „Hotel Central“. S'au jucat „Nobila cerșitoare“ comedie într'un act și „Harța rezeșul“ cântecel comic; améndoue de V. Alecsandri.

Reprezentație teatrală în Bod. Corul plugarilor români din Bod a dat joi la 15/28 august reprezentație teatrală, jucând piesele: „Arvinte și Pepelea“ de V. Alecsandri și „De necas“ de Th. Speranța. După teatru a fost joc.

Reprezentație teatrală în Crișcior. Tinerimea adultă din Crișcior va aranja acolo în 18/31 august

reprezentare teatrală în ospătăria dlui Oprea Foltin. Se vor juca piesele: „Paza maicii sfinte“ dramă în 4 acte, localizată de Antoniu Papp și „Otrava femeiască“, comedie într'un act de N. Țintariu.

Serată musicală, declamatorică-teatrală în Blaș.

Reuniunea femeilor române din Blaș aranjează marți la 2 septembrie n. o serată musicală, declamatorică-teatrală, în sala otelului „Universul“. Programul: 1. „Banditenstreich“ de Suppé executat la pian de dsoarele: Eugenia și Cornelia Deac. 2. „La icoană“ de Vlăduță, declamată de dsoara: S. F. Negruțiu. 3. a, „Lohengrin und Tannhäuser“ de Wagner—Jaell b, „Cimpoiul“ de Murășan, executat la pian de dsoara: Cornelia Deac. 4. „Declarația“ de M. Ban, predată de dsoara: Cornelia Chirilă. 5. „Pentru ochii lumii“ comedie în 2 acte de Labiche, localizată de Gil. În aceasta vor juca dsoarele Lucia Viciu, Maria Nistor, Elena Nestor, Elena Hossu, Cornelia Chirila și dnl I. F. Negruțiu, Traian Erdélyi, Quintiliu Viciu, Emil F. Negruțiu. După teatru, dans.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Consistoriul metropolitan din Sibiu este convocat la ședințe pe ziua de 2 septembrie st. n. și zilele următoare, în reședința arhiepiscopicească și mitropolitană din Sibiu.

Instalarea noului protopop al Clușului.

Dl dr. *Elie Dăianu*, noul protopop gr. cat. al Clușului, a fost instalat în funcțiunea sa joi la St. Mărie, 15/28 august, de către canonicul Rds. dn Gavril Pop, fost protopop al Clușului, luând parte lumea multă. După instalare, noul protopop a primit felicitările corporațiilor. Apoi a urmat un banchet în sala otelului „New-York“. Reuniunea sodalilor români i-a oferit un brâu roșu. A sosit o mulțime de depeșe de felicitare. Entuziasmul a fost general.

Colectă pentru catedrala gr. or. din Sibiu.

Esc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu a adresat un cercular către clerul și poporul din arhidieceasă, prin care face apel la sentimentul religios al tuturor, invitându-i să contribuiească pentru edificarea și înzestrarea catedralei începute. Ofertele pot fi nu numai în bani, ci și în naturalii și se pot da ori îndată ori mai târziu. Ofertele mai însemnate se pot plăti și în restimp de trei ani, până când crede că zidirea se va termina. Esc. Sa, dorind să dea un bun exemplu, ofere din partea sa 5000 de coroane.

G E E N O U ?

Hymen. Dl *Atanasie Petrescu*, șef al stațiunii de cale ferată Gertenyes și dsoara *Ana Lița* s'au logodit în Caravan. — Dl *Petru Bernaz*, absolvent de teologie și dsoara *Aurelia Mioc*, fiica dlui Paul Mioc, preot gr. or., s'au logodit în Varadia. — Dl *Procopiu Benția* și dsoara *Sara Literat* se vor cunună la 18/31 aug. în Luța. — Dl *Ovid Densușianu*, profesor la universitatea din București, s'a cununat cu dna ved. *Elena Al. Bacalogueu*.

Un nou proces dobândit de Români. Aflăm din „Telegraful Român“, că luni a adus înalta Curie sentință în procesul de despărțire hierarhică al co-

munei Dobrița, diecesa Caransebeșului, și a dat câștig de cauză Românilor, predându-le jumătate din averea comună bisericească, care se urcă la 100.000 coroane, și condamnând pe Sârbi și la purtarea speșelor de proces, în sumă de trei mii coroane. Interesele bisericii române le-a apărut și în procesul acesta dl dr. Emil Babeș, avocat în Budapesta.

Au murit: *Ileana Mihályi de Apșa* veduwa lui Antoniu Várady de Kassa, sora Esc. Sale arhiepiscopului și mitropolitului dr. Victor Mihályi de Apșa și a dlor Petru și Ioan Mihályi, la Blaș în 11/24 august, în etate de 67 ani; — *Mihail Oltean* învățător gr. or. în Arad, la 6/18 august, în etate de 51 ani; — *Emiliu Leucuța*, învățător gr. or. în Șimand, comitatul Arad, la 21 august, în etate de 27 ani.

Călimdarul săptămânei.

Dum. a 11-a după Rosale. Ev. dela Mat. cap 17, gl. 1. Soarele răsare 5 o. 16 m. dim. — Apune 6 o. 44 m. p. m.			
Diua sept.	Călimdarul vechiu		Călimd. nou
Duminecă	18	S. Flor. și Laur.	31 Raimund
Luni	19	S. m. Andreiu	1 Sept Egidiu
Marti	20	S. m. prf Samuil	2 Justus
Mercuri	21	S. ap. Taden	3 Adalbert
Joi	22	Mart. Agatoeic.	4 Rozalia
Vineri	23	S. m. Lupu	5 Just. Laura
Sămbătă	24	S. m. Eutichiu	9 Prof. Zacharia

Proprietar, redactor răspunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 14/296b.)

BIHOREANA

instituit de credit și economii
societate pe acții

în ORADEA-MARE.

Capital social 600.000 coroane.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătește interese de 5%. Darea după interesele de depuneri o plătește institutul.

2. Acoardă împrumuturi ipotecare.

3. Acoardă împrumuturi simple țărăneșe pe obligațiuni cu caventați (credite personale țărăneșe.)

4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretensiuni sigure către case publice cu scadențe fixe.

5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).

6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară, sau de alta natură.

7. Îngrădește afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

6—10

Direcțiunea.